

Nationsbygge av och för vem?

En studie om välfärdschauvinism i Sverige

Abstract

Between 2014 and 2015 Sweden accepted, by its standards, an unprecedented amount of asylum seekers into the country. The total effect which that had on the country politically and socially may not be fully understood yet but it represented a shifting point in Swedish politics. The image of Sweden as open, tolerant and liberal had been challenged and the political response was a strict tightening of immigration policy. Out of this environment a hitherto rare political tendency could be seen in prominent Swedish newspapers. This political tendency is welfare chauvinism. This thesis paper is concerned with how people who see themselves as constituent parts of a nation choose to make distinctions between themselves and people who do not belong to the nation. The survey questions are about immigration, its perceived effects on the country, and the welfare state. By comparing survey answers from the relevant time periods a nuanced portrait of societal attitudes can be seen. Though concrete conclusions are difficult to draw one way or the other, further avenues for study to pick up where this study finished are discussed.

Nyckelord: invandring, kultur, opinion, välfärdschauvinism,

Antal ord: 7279

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Problemformulering och frågeställning	4
2	Teori	5
2.1	Viktiga begrepp - teoretisk definition	6
3	Metod	8
3.1	Operationalisering och material	8
4	Resultat	10
4.1	Empiri från Attityder till invandring	11
4.2	Empiri från Svensk migrationspolitisk opinion 1991-2012	14
5	Analys	16
5.1	Analys av empiri från Attityder till invandring	16
5.2	Analys av empiri från Svensk migrationspolitisk opinion 1991-2012	17
5.3	En komparativ förklaringsmodell	18
6	Diskussion och slutsats	19
6.1	Förslag för framtida studier	20
	Referenslista	21

1 Inledning

“Sverige har gjort mer än något annat land i den här flyktingsituationen. Men vi har också vår gräns för vad vi klarar av och där är vi nu... De som kommer till gränsen kan mycket väl mötas av beskedet att vi inte kan ordna boenden till dem.”

- Morgan Johansson (Einerstam, 2015)

Från år 2013 till 2016 så ökade antalet utländska medborgare i Sverige med 319 000 personer. 2014 och 2015 sökte sammanlagt 244 176 personer asyl i landet varav, två tredjedelar var under året 2015 (SCB, 2021). Flyktingmottagandet var mer än något annat EU-land och det största Sverige mäktat med historiskt enligt dåvarande socialdemokratiska migrationsministern Morgan Johansson (Einerstam, 2015). Även media belyste ofta magnituden av den svenska statens åtagande. Flyktingmottagandet bevakades intensivt, likaså ministrarnas uttalanden och parlamentariska debatter under den här intensiva perioden i Sveriges politik och samhälle. "Flyktingkrisen" kallades det, vilket kan vara belysande för hur media bevakade fenomenet. Det var i slutet av 2014 som Rossana Dinamarca (V) vid ett anförande sa "Du är inte min talman" till Björn Söder (SD) (TV4 Nyheterna, 2014). Några dagar senare så valde riksdagsledamöter att hälsa den dåvarande andre vice talmannen Söder, på nordsamiska och hebreiska. Detta följde Söders kommentar att judar, samer och kurder må få plats inom den svenska ramen men inte är svenskar (Orrenius, 2014). Det är en nationell identitet som gör skillnad på det *svenska folket* å ena sidan, och *folket i Sverige* på den andra sidan.

Söders tankegodts var inte hans egen innovation utan något som till synes delades av en betydande del av befolkningen då Sverigedemokraterna vid valet det året blev Sveriges tredje största parti med 12,86 procent (Valmyndigheten, 2019). Det kan sägas utan underdrift att nationalism och misstänkliggörande av minoritetsgrupper inte är något nytt i Europa.

Något som däremot är nytt är införandet, eller efterfrågan därav, av lagar eller regler som avsiktligt försvårar dessa gruppers tillgång till allmännyttan/välfärden. Vid tiden under och strax efter åren 2014 och 2015 kunde det läsas utspjutt i media (Arpi, 2015; Dahlberg, 2015) från konservativa röster som varnade för att det svenska välfärdssystemet behövde värnas, och inte skulle klara den ökade belastningen som denna plötsliga befolkningsökning innebar. Detta var till synes en ny ideologisk vändning vilket kom som ett resultat av att två frågor - välfärden och flyktingmottagandet samtidigt ställdes på sin spets.

Den här uppsatsen kommer att undersöka välfärdschauvinism som ett sätt att konkretisera en nativistisk implus vars spridning i Europa till synes ökat det senaste decenniet och i synnerhet under åren 2014-2015 då kriget i Syrien fått effekten att

Sverige under 2015 tog emot nästan tre gånger så många nyanlända som man gjorde bara tio år tidigare under 2005 (SCB 2021).

1.1 Problemformulering och frågeställning

Invandring och integrering är en vattendelare i det svenska samhället. Mellan 2014 och 2015, under kriget i Syrien, togs över 240 000 människor emot (SCB, 2021). Under 2016, i kölvattnet av detta, var invandring den överlägset viktigaste politiska frågan enligt det svenska folket (Forsberg, 2016). Huruvida Sverige bör sträva efter att behålla en egen nationell karaktär, eller om det är tolerans och solidaritet de riktiga svenska identitetsbärande värderingarna är högst subjektivt. Detta kan kallas den *kulturella* aspekten av välfärdschauvinismen. Den andra aspekten är den *ekonomiska* – beskattning, välfärd och omfördelning. Detta speglar den klassiska skiljelinjen i svensk politik, likaså i de flesta europeiska länders politik, och den som länge varit dominant i Sverige (European Election Database). Det är längs med denna linje som de äldre politiska partierna placerat sig (Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna, och Moderaterna). Det finns en bredd av potentiella lärdomar att dra av en sådan studie som korsar identitet och ekonomi, exempelvis om högerpopulismens utbreddhet i Sverige. En sådan studie kan sedan komma att ligga till grund för vidare studier som exempelvis sätter det svenska fallet i ett större europeiskt perspektiv. Det skulle vara intressant då Europa sett högerpopulistiska partier öka parlamentariskt, Storbritanniens uttåg ur EU och Lag-och Rättvisepartiets nästintill maktmonopol i Polen. Det leder till frågan om hur välfärdschauvinismen ska förstås. Somliga forskare (Hainmueller & Hopkins 2014; Malhotra & Newman 2017) menar att det är mer komplicerat än ökade valframgångar för högerpartier, även om deras valframgångar sannerligen är värda att studera i sig och är *ett* uttryck för den relationen mellan in-grupp respektive ut-grupp som leder till en vilja att diskriminera mot utgruppen. Det är denna nativistiska impuls den här uppsatsen vill problematisera och analysera. Både bakomliggande faktorer för dess uppkomst och impulsens politiska former, av vilka röstresultat är blott en form. En annan, mer jordnära form är den folkliga opinionen som ligger till grund för röstresultat och partisympatier. Det leder till frågan om hur välfärdschauvinism ska tolkas, och hur olika utfall kan tolkas. En ökad invandringsfientlighet och stöd för välfärdsinstitutioner kan peka på flera orsaker.

Däri ligger en utmaning i att isolera variabeln som är mest intressant för denna studiens behov. Det finns alltid fler variabler inblandade och det är svårt att kontrollera för alla. Det är viktigt att ha i åtanke att det 2014 var val i Sverige. Att det ökade mottagandet av invandrare korrelerar med andra händelser, exempelvis valet hösten 2014, kan försvåra tolkningen av resultaten. Det är möjligt att valresultatet

2014 påverkat folks attityder minst lika mycket som flyktingmottagandet. Det är svårt att se i en enkel opinionsundersökning vilket kommer att förtydligas senare i studien. Där fick Sverigedemokraterna ett från deras perspektiv strålande resultat och de borgerliga partierna, främst Moderaterna, gick bakåt. Det är händelseförlopp rikt i potential för statsvetenskaplig studie.

Teorin om välfärdschauvinism ska prövas för att undersöka hur synen på välfärdsinstitutioner påverkats av invandring. Teorin som lagts fram av Alesina och Glaeser (2004) hävdar att etnisk heterogenitet i ett land leder till minskat stöd för välfärdsstaten. Enligt Teorell och Svensson så behöver valet av fall motiveras med att det är ”tungt, relevant eller viktigt” (2007, s. 151). Det har gjorts få studier om Sverige som behandlar välfärdschauvinismen, mot bakgrund av invandringen 2014-2015 vilket ger ett utmärkt tillfälle att studera just Sverige och pröva teorin eftersom det är väldigt olika förutsättningar nu jämfört med då. Det finns få ämnen som är så polariserande i Sverige som invandring och integrering. Det handlar om främlingsfientlighet, in- respektive utgrupper, identitet, vilka som är värdiga respektive ovärdiga av en hjälpande hand. Här finns en stark koppling till högerpopulism. Det bästa tillvägagångssättet för det är att jämföra syn på välfärd och invandring innan respektive efter flyktingströmmen 2014-2015. Enligt teorin så skulle välfärdschauvinism ökat markant i Sverige i och med att Sverige tog emot många flyktingar. Hypotesen är således att välfärdschauvinistiska åsikter kommer att ha ökat under åren 2014 och 2015.

2 Teori

Enligt Alesina och Glaeser kommer stöd för välfärdspolitik i Europa kommer att allteftersom länder blir mer etniskt heterogena (2004; Cornago Bonal & Zollinger, 2014). Alltså, att en expansiv välfärdsstat och ekonomisk omfördelning är lättare ju mer etniskt homogent ett land är. Det råder delade meningar kring det argument som Alesina och Glaeser presenterade 2004 och det finns även studier som hittat både en positiv korrelation och att det inte har någon betydelse (LSE, 2018).

Psykologin bakom fördomar och gruppkonflikter har studerats och dokumenterats flitigt inom flera akademiska discipliner. Tidigare forskning inom socialpsykologi, sociologi, statsvetenskap och samhällsvetenskap har funnit att diskriminering mellan grupper är vanligt förekommande i mänskliga samhällen (Jackson, 2011; Tajfel, 1970; Sherif, 1966). Aningen grovt kan uppfattningen om diskrimineringens rötter delas in i två tankeskolor. Personlighetsbaserade förklaringar betonar vikten om individuellt eller socialt lärt beteende, genom till exempel förebilder – att barn föds ’rena’, det vill säga utan fördomar, och sen lär sig rasism eller homofobi från hemmet är en paroll som speglar detta tankesätt. En annan skola av tänkare anser att den förklaringen är

för reduktionistisk. Henri Tajfel drev i sin klassiska socialpsykologiska studie *Experiments in Intergroup Discrimination* (1970) tesen att blott indelning av befolkningen i olika kategorier är tillräckligt för att ge upphov till diskriminerande beteende. Kategorisering av folk utefter exempelvis kön, socioekonomisk klass, yrke, religion eller bostadsområde är alltså bränsle för diskriminerande förhållningssätt till varandra. I den här studien kommer vikten läggas vid kategorisering av folk som födda svenskar eller invandrare. Det som skiljer Tajfels teori om diskrimineringens grund är att han inte ser konkurrens som en essentiell faktor. En vanligt förekommande teori är att diskriminerande beteende är ett resultat av konkurrens mellan två eller flera grupper om samma resurser eller som söker motsatta utfall i en situation (Sherif 1966). Att nationalistiska partier ser ut att öka i länder med vitt skilda ekonomiska förhållanden, till exempel arbetslöshet, ekonomisk ojämlikhet och tillväxt stödjer Tajfels teori om kategorisering som drivande till diskriminering. Tajfel (1970) är dock tydlig med att inte fullt avslå personlighetsbaserade förklaringar eller konkurrens som anledningar till diskriminering men argumenterar snarare att kategoriseringen av människor i sig kan leda till diskriminering mellan ingrupp och utgrupp. Enkelt förklarat så är in-gruppen den grupp som en person tillhör eller tycker sig tillhöra, och ut-gruppen är gruppen som en person inte tillhör eller tycker sig tillhöra (Tajfel 1970, s. 97). I den här studien har kategoriseringen två delar: inrikes född svensk (in-grupp) eller utrikes född (ut-grupp).

Det ekonomiska argumentet emot flyktingmottagande är relativt svagt och de flesta studier pekar på att de som motsätter sig flyktingmottagande gör så på grund av att de ser ett kulturellt hot, *inte ett ekonomiskt hot* (Oesch, 2008; Kymlicka, 2015). Den kanadensiske filosofen och forskaren om multikulturalism Will Kymlicka (2015) sammanfattar det som att situationer av kris avslöjar kulturella fördomar som alltid funnits där men legat latenta. 2009 års finanskris är ett globalt exempel. I denna studie ska flyktingmottagandet 2014-2015 jämföras om på en mycket mindre och mer lokaliserad nivå, begränsad endast till Sverige. Den emotionella resonansen, omdragningen av politiska gränser, dominansen över mediebevakning och den subjektiva upplevelsen hos de som drabbats hårdast gör att det kan liknas med en sådan eradefinierande 'kris' i vars efterdyningar vi idag lever.

2.1 Viktiga begrepp - teoretisk definition

Det mest centrala begreppet i studien är *välfärdschauvinism* och definitionen lyder enligt följande: Ett uttryck för kombinationen av två politiska preferenser. Den första är att man förespråkar en omfattande välfärdspolitik, medan den andra preferensen innebär att invandrare inte ska få ta del av välfärden. Andra begrepp som

också har en betydande roll i studien är: *välfärd, invandrare, flykting, medborgare, asylsökande* och *uppehållstillstånd*.

För att hålla sig inom ramen för intern exkludering så kommer fokus läggas på invandrare i Sverige. Det vill säga människor som har bosatt sig i Sverige och har möjlighet att bidra till samhället ekonomiskt, till exempel genom att driva företag, arbeta och betala skatt. Välfärdschauvinismen pekar ut individer, med särskilt fokus på invandrare med argumentet att de inte bör ha tillgång till samma välfärd. För att göra en analys måste alltså de individer som undersöks ha förutsättningar att bidra. Därför förtydligas distinktionen mellan just invandrare och flyktingar. Flyktingar har inte samma möjlighet att bidra som mer väletablerade invandrare som fått uppehållstillstånd och varit längre i landet. Med hänsyn till detta utgår studien från invandrare. Det finns i den här studien en betydande mängd ord ur samma grupp baserat på migration och det svenska migrationssystemet. Det finns här många källor att vända sig till för relevanta och korrekta definitioner. Lagen är en, både den internationella och svenska. Migrationsverket har också på sin hemsida en ordlista för att definiera exempelvis flykting och asylsökande. Då uppsatsen tidigare hänvisat till statistik från SCB så kommer deras definition här användas, då samstämmighet i det här avseendet ökar validiteten i studien. Där det inte är möjligt kommer definitioner hämtas ur FNs flyktingorgan UNHCR eller den Internationella organisationen för migration, IOM (som numera även är en del av FN). Det kommer ge en helhetsbild av migration och hur denna fungerar i en svensk kontext.

Den som i SCBs statistik (2021) räknas som *invandrare* är alla som flyttar till och sen blir folkbokförda i Sverige, utan hänsyn till varifrån man flyttat eller vilken anledning. Reglerna skiljer sig dock något för att bli folkbokförd i Sverige. Medborgare i nordiska grannländer kan invandra fritt. Medborgare i EU-länder får ansöka om uppehållsrätt för att få vistas i landet i över tre månader och medborgare från andra länder behöver söka uppehållstillstånd från Migrationsverket (SCB, 2021). Enligt UNHCR:s glossarium av ord och termer är *asylsökande* en generell term för en person som söker internationellt skydd. Det är en person som har sökt, har för avsikt att söka, asyl för att få flyktingstatus och vars ansökan är under handläggning. I Sverige är det Migrationsverket som handlägger asylansökningar (Migrationsverket 2021). Varenda flykting är en person som tidigare varit asylsökande som senare fått asyl (UNHCR Master Glossary of Terms). Samma glossarium definierar *flyktingar* som personer utanför deras ursprungsland som är i behov av internationellt skydd på grund av förföljelse, allvarlig hot mot deras liv, integritet eller frihet i deras hemland. Det står även att en flykting är en person som möter de kriterier som sätts av internationella eller regionala flyktinginstrument under UNHCR:s mandat eller nationell lag (UNHCR Master Glossary of Terms). Flykting kan också vara en laglig term då det syftar på en person som fått laglig status som flykting för att hen "uppfyller kraven i FN:s konvention om flyktingars rättigheter, den så kallade

Genènekonventionen” vilket oftast föranleder ett uppehållstillstånd i tre år (Migrationsverket). *Upphållstillstånd* är alltså ett begrepp som återkommer i definitioner av många termer inom detta område. Att man fått uppehållstillstånd skiljer alltså asylsökande från flyktingar och invandrare. Det som skiljer flyktingar och invandrare är att flykting är en laglig status som betecknar flyktingen som en person som flytt sitt ursprungsland på grund av fara till hens liv och/eller värdighet.

3 Metod

3.1 Operationalisering och material

Som tidigare redogjorts under kapitlet *Teori*, bästa tillvägagångssättet för det är att jämföra syn på välfärd och invandring innan respektive efter flyktingströmmen 2014-2015. Enligt Alesina och Glaesers (2004) teori så skulle välfärdschauvinism ökat markant i Sverige i och med att Sverige tog emot så många flyktingar, i synnerhet i relation till resten av de Europeiska länderna. Således skulle attityder gentemot gemensam välfärd före och efter 2014-2015 behöva jämföras. Här finns det en rad metodologiska överväganden att göra. Den första är vad som är ett lämpligt sätt att samla in data. Den första metoden att utesluta är intervjuer (som ensam metod). Intervjun hade potentiellt varit ett intressant tillvägagångssätt då det ger en stor mängd data och fångar väl upp individers värderingar. Svårigheten med att undersöka välfärdschauvinistiska attityder är att folk sällan vill identifiera sig öppet som välfärdschauvinister, om de ens känner till begreppet. För att hantera problemet krävs en metod för att komma åt välfärdschauvinistiska preferenser. Detta skulle däremot resultera i opålitliga svar då folk tenderar att vara obenägna att inse eller medge att de faktiskt har ändrat attityd. Det är troligt att flera inte kommer ihåg vad dom tyckte, när dom ändrade sig och/eller vad som föranledde ett byte av åsikt.

För att på ett mer exakt och tidseffektivt mäta detta fenomen är det bästa verktyget enkäter och opinionsundersökningar. Data för den här studien har tagits från en rad studier och rapporter från den akademiska statsvetenskapen och sociologin, SOM-Institutet och Delegationen för migrationsstudier.

Harding och Norberg (2005) skriver i *New Feminist Approaches to Social Science Methodologies* att feministisk statsvetenskap hävdade att vetenskap kunde påvisa hur våra liv styrs inte främst av individer och deras handlingar utan i synnerhet av institutioner, strukturer och koncept. Det är en insikt som hjälper oss komma fram till hur vi kan använda statsvetenskap för att uppnå ett mer jämlikt samhälle. Feministiska statsvetare har ofta fått insistera på vikten av den praktiska nyttan, den materiella nyttan för kvinnor som en vetenskap med feministiskt perspektiv kan leda

till. En bra studie ska således inte bara endast vara välformulerat, snyggt presenterat och utförligt utan minst lika viktiga är de reella implikationer som svaret bär.

Det kan även finnas metodologiska felaktigheter som påverkar förklaringens kvalitet. Det är det Barbara Geddes påtalar i hennes artikel (1990). Geddes artikel handlar i stort om hur en persons val av fall i en studie kan påverka utfallet av den studien på ett sätt som undersökaren inte själv är medveten om. Att välja sitt 'case' för en fallstudie eller komparativ studie baserat exempelvis på hur högt värdet är på den beroende variabeln att forma utfallen för studien och vilken slutsats som till slut kan nås. I den här studien är den oberoende variabeln en ökad etnisk mångfald i befolkningen (operationaliserat som det ökade mottagandet av flyktingar till följd av kriget i Syrien). Den beroende variabeln är attityder bland svenskar till en omfattande välfärd efter det händelseförloppet. En studie som önskar komma underfund med denna frågan hade då påverkat studiens fynd genom att försöka välja en period då attityder till välfärden tros vara särskilt höga eller låga. Detta hade gått händelserna i förväg genom att knyta det till ökad invandring. Genom att på förhand föreställa sig vilket svar man kommer finna så bidrar man därmed till att få det svaret. Därför är det av yttersta vikt att undvika detta misstag. Att vara medveten om detta och därigenom välja fallet utan att låta den beroende variabeln styra studiens metodologi tillåter studien att undvika detta misstag.

Nästa utmaning är att hitta frågeställningar och svar som väl överensstämmer med den här undersökningens syfte. När det som studeras stämmer överens med studiens syfte så utesluts systematiska mätfel och validitet fastställs (Teorell & Svensson, 2007, s. 55-56). För att göra en undersökning av opinion över tid så måste man komma åt opinionen innan flyktingströmmen. Det går som sagt inte att fråga om 'tidigare opinion' eftersom det skulle innebära opålitliga svar på grund av låg reliabilitet över tid (Teorell & Svensson, 2007, s. 55-56). Istället finns det opinionsundersökningar att tillgå som just då har frågat om opinionen. Delegationen för migrationsstudiers rapport *Attityder till invandring* (Strömbäck & Theorin, 2018) och statistiken i deras rapport är baserad på enkätsvar över flera år. Det gör att svaren är tidsmässigt lämpliga och därför är användbara. Svensk migrationspolitisk opinion 1991–2012 av Marie Demker (2013) är en rapport i Temaserie från SOM-institutet som spårat opinion över en längre period och också har användbara enkätsvar.

Inom statsvetenskapen är främlingsfientlighet, nativism och populism väl studerade fenomen. Denna studien kommer att tillämpa enkätdata från Delegationen för migrationsstudier och SOM-institutet för att testa hypotesen om ökat välfärdschauvinism. Därefter kommer diskursiva förklaringsmodeller att tillämpas baserat på dessa opinionssiffror för att analysera den empiriska datan i enkätundersökningarna.

4 Resultat

I rapporten Attityder till invandring av Strömbäck och Theorin (2018) har författarna kartlagt svenskarnas svar till frågor rörande invandring och integration mellan åren 2014 till 2016. Författarna själva säger om sin studie: *“Att undersöka i vilken grad åsikter formar verklighetsuppfattningar och vice versa eller i vilken grad människors verklighetsuppfattningar korresponderar med vad forskning visar ligger utanför den här rapportens ramar”* (Strömbäck & Theorin, 2018, s. 51). Den data som i synnerhet är av användning i denna studie är när respondenterna får ta ställning till hur de tror att invandringen påverkat Sverige. Detta redovisas i Diagram 1. I Diagram 2 kan man hitta attityder till invandring från olika världsdelar. Detta är relevant då den betydande delen av invandring under den relevanta tidsperioden 2014-2015 var koncentrerad till Mellanöstern.

Den andra källan för resultat är Marie Demkers artikel Svensk migrationspolitisk opinion från 1991 till 2012 (2013). Som titeln tyder på så ger den endast en bild på attityder före invandringen 2014-2015. Där har respondenterna först delats upp i två grupper baserat på åsikt om assimilering gentemot bevarande av kultur. Sedan jämförs dessa två grupper bredvid varandra när de får ta ställning till andra politiska förslag.

4.1 Empiri från Attityder till invandring

Tabell 4.4. Syn på invandring från olika delar av världen, 2014–2016 (procent)

	Mycket negativt	Ganska negativt	Varken- eller	Ganska positivt	Mycket positivt	Balansmått
Norden						
– 2014	0	1	16	29	54	+82
– 2015	0	1	16	29	53	+81
– 2016	0	1	15	30	54	+83
Europa utanför Norden						
– 2014	1	3	25	34	38	+68
– 2015	2	3	24	36	35	+66
– 2016	1	3	24	37	36	+69
Mellanöstern						
– 2014	17	16	27	19	22	+8
– 2015	18	17	26	19	21	+5
– 2016	17	17	27	19	19	+4
Asien						
– 2014	5	11	31	27	26	+37
– 2015	6	11	34	25	25	+33
– 2016	5	11	34	27	23	+34
Afrika						
– 2014	15	15	29	19	23	+12
– 2015	16	17	27	19	21	+7
– 2016	16	19	26	19	20	+4
Nordamerika						
– 2014	2	5	26	33	35	+61
– 2015	2	4	26	33	35	+62
– 2016	2	4	27	34	33	+61
Sydamerika						
– 2014	4	11	33	26	26	+37
– 2015	4	11	34	27	25	+37
– 2016	3	12	34	28	23	+36

Diagram 1: Attityder till invandring uppdelat över delar av världen (Tabell från Strömbäck & Theorin, 2018, s. 43).

I Diagram 1 ovan visas en tabell över hur svenskar ser på invandring från olika delar av världen. Det är försvinnande få som ser invandring från Norden som negativt, utan de flesta ser på ganska eller mycket positivt på invandring från Sveriges grannländer eller Island. Balansmåttet motsvarar den procent som svarat positivt (Ganska positivt eller Mycket positivt) minus de som svarat negativt (Ganska negativt eller Mycket negativt) för att få ett plus-minusvärde. Detta balansmått indikerar en generell känsla kring den grad som folk känner sig positivt eller negativt inställda till invandring. Invandring från Europa

och Nordamerika har mycket mer positivt balansmått och har legat stabilt under de tre åren i fråga. De delar av världen som svenskar har lägst inställning till under samtliga tre åren är Afrika och Mellanöstern. Resterande delar av världen åtnjuter med marginal större positiv inställning. År 2016 är balansmättet endast +4 för båda delarna av världen. Invandring från Afrika har haft en mer negativ trend än Mellanöstern då balansmättet sjunkit från +12 år 2014. Balansmättet för invandring från Mellanöstern har sjunkit från +8 till +4. De som år 2016 är mycket negativt inställda till invandring från Afrika och Mellanöstern verkar varit det redan år 2014.

Tabell 4.7. Attityder till invandring utifrån hur invandring uppfattas påverka Sverige, 2014–2016 (procent)

	Instämmer helt	Instämmer delvis	Instämmer knappast	Instämmer inte alls	Balansmätt
Vår kultur blir rikare när människor från andra länder flyttar till Sverige					
– 2014	34	41	14	11	+50
– 2015	34	39	16	11	+46
– 2016	33	41	16	11	+47
Det händer allt för ofta att invandrare har seder och traditioner som inte passar in i det svenska samhället					
– 2014	23	38	26	13	-22
– 2015	24	38	25	13	-24
– 2016	26	41	24	10	-33
Invandrare kommer ofta hit bara för att utnyttja välfärden i Sverige					
– 2014	12	31	32	26	+15
– 2015	13	33	29	26	+9
– 2016	14	32	30	24	+8
Att människor flyttar till Sverige är bra för den svenska ekonomin					
– 2014	22	42	22	14	+28
– 2015	23	41	22	15	+27
– 2016	23	44	21	12	+34
Invandrare tar ofta jobben från dem som är födda i Sverige					
– 2014	4	15	37	45	+63
– 2015	3	13	38	46	+68
– 2016	3	15	37	45	+64

Diagram 2: Invandringens föreställda effekter på det svenska samhället (Tabell från Strömbäck & Theorin, 2018, s. 52)

Diagrammet ovan visar hur svenskar tror att Sverige kommer påverkas av invandring. Tabellen i Diagram 2 är annorlunda utformad än Diagram 1. Strömbäck och Theorin (2018) har här använt balansmättet på ett annat sätt. Balansmättet är här summan av svaren som anger en positiv syn på invandring minus de som anger en negativ syn. Det är alltså inte huruvida folket håller med om påståendena som ger de ett positivt eller negativt värde, utan det är om svaret betyder att folk överlag har en mer positiv eller negativ syn på invandring i relation till påståendet som de tar ställning till. Ett balansmått nära noll indikerar en kluven befolkning. Det illustreras tydligt i kontrasterna mellan ett påstående och de andra. Det enda balansmättet med negativa siffror rör invandrares seder som de tar med sig till Sverige. 2014 var balansmättet -22, alltså 22 procentenheter mer som anser att människor tar med sig seder som ej gör sig väl i Sverige. 2015 hade det sjunkit till -24 och 2016 var balansmättet -33. Det indikerar att två tredjedelar ansåg det vara ett återkommande problem med oböjliga seder och traditioner hos invandrare. Detta gör en stark kontrast med den överväldigande positiva synen som invandrare tycks ha på den svenska kulturen. Balansmättet för den högsta raden har sjunkit med 4 procentenheter till +46 men är ändå kraftigt positiv. Det påståendet som är mest explicit kopplat till välfärdschauvinism lyder "invandrare kommer ofta hit bara för att utnyttja välfärden i Sverige". Redan 2014 var det en populär syn men i relativt liten minoritet (jämfört med de andra måtten i detta diagram) då balansmättet var +15. Under 2015 var det +9 och 2016 +8, nästan en halvering av 2014 års majoritet. Folks inställning till invandrare som välfärdsutnyttjare ökar vilket till synes gör ännu en intressant kontrast till det följande påståendet att människor som flyttar till Sverige är bra för den svenska ekonomin. Svenscars övertygelse över detta ökar i och med invandringen till landet under denna period. Detta följs i raden under av den största positiva balansmättet i diagrammet. Det är en betydande majoritet som inte tror att invandrare tar jobb från de som är födda i Sverige. Balansmättet fluktuerar något men skillnaden från 2014 till 2016 är försumbar.

4.2 Empiri från Svensk migrationspolitisk opinion 1991-2012

Tabell 3 Inställning till andra politiska sakfrågor inom de grupper som förespråkar assimilering respektive bevarandet av invandrarernas nationella kultur (procent)

	Bevara nationell särart	Anpassa till svensk kultur
<i>Bra förslag att:</i>		
Minska offentlig sektor	32	40
Privatisera statliga företag	25	31
Privatisera äldreomsorgen	19	18
Höja skatterna	60	45
Minska U-hjälpen	19	32
Sverige skall vara medlem i EU	36	42

Diagram 3: Opinion om andra frågor uppdelat efter preferens för bevarande av invandrares distinkta kultur eller preferens för assimilering (Tabell från Demker, 2013, s. 220).

Diagrammet ovan visar hur personer som förespråkar motsatta åsikter rörande assimilering av invandrares kulturer (i diagrammet formulerat som bevarande av nationell särart) tycker om andra politiska förslag. Det kan användas för att indikera opinionen kring assimilering till den svenska nationen. I kombination med opinion angående offentlig sektor, privatisering och skatter kan det visa relevanta samband för välfärdschauvinistiska preferenser. Det går att se att 60 procent av de som vill värna invandrares nationella särart förespråkar en höjd skatt, jämfört med 45 procent bland de som vill se en större assimilering bland invandrare. Privatisering, i synnerhet av statlig äldreomsorg som är en välfärdsinstitution, är ungefär lika låg bland båda grupperna av respondenter. Minskning av den offentliga sektorn är relativt låg bland båda grupperna men det är mindre populärt bland de som bevara en nationell särart för invandrare.

Tabell 5 Åsikt om flyktingmottagning inom de grupper som förespråkar anpassning respektive bevarande av invandrarnas nationella kultur (opinionsbalans)

	Bevara nationell särart	Anpassa till svensk kultur
<i>Bra förslag att:</i>		
Ta emot färre flyktingar	-8	+39
Ta emot fler flyktingar	-2	-49

Kommentar: Opinionsbalansen har beräknats genom att ta andelen som anser det vara ett ganska eller mycket bra förslag att ta emot fler respektive färre flyktingar minus andelen som anser det vara ett ganska eller mycket dåligt förslag. Ju högre siffra efter tecknet desto mer positiv respektive negativ är gruppen till förslaget.

Diagram 4: Opinion om fortsatt flyktingmottagande uppdelat efter preferens för bevarande av invandrares distinkta kultur eller preferens för assimilering (Tabell från Demker, 2013, s. 222).

Diagram 4 visar spaltar också upp opinion efter motsatt åsikt rörande assimilering. Här är det i relation till förslaget att ta emot färre respektive fler flyktingar. Här, liksom i Diagram 1 och 2 används ett balansmått för att jämföra opinion mellan grupperna. Det här diagrammet kan, i kombination med Diagram 3, belysa hur beredd den generella opinionen i Sverige är att välkomna fler flyktingar under villkor om (eller med preferens för) ytterligare ekonomisk-politiska åtgärder.

I Diagram 4 återfinns väsentligt större skillnader än det föregående diagrammet. Den grupp som förespråkar bevarande av nationell särart är ganska jämnt fördelade bland de som vill ta emot färre flyktingar och de som vill ta emot fler. När det kommer till att ta emot fler flyktingar är gruppen som vill se en större assimilering överväldigande negativa. De är istället oerhört positiva till att se att minskad flyktingmottagande.

5 Analys

5.1 Analys av empiri från Attityder till invandring

Den akademiska statsvetenskapen och den partipolitiska debatten saknar inte argument till varför folk i större utsträckning vänder sig till högerpopulistiska partier. Nativism ser ut att ha en dragningskraft hos en påtaglig del av det svenska folket. Det är inte på något sätt specifikt till Sverige, och ökande stöd för högerpopulistiska partier kan ses också i andra nordiska länder och utanför vår del av världen (Oesch 2008). Samtida forskning om radikal nationalism inom statsvetenskapen lägger ett stort fokus på länder i väst- och nordeuropa. Både Oesch (2008) och Demker (2013) visar att den nu så igenkännliga högerpopulismen som tidigare definierad sedan innan kriget i Syrien varit allmänt accepterad och senare valmässigt påtaglig.

Det som återfinns i Strömbäck och Theorins (2018) rapport är starkt kopplat till synen på vem som tillhör den svenska folkgemenskapen och därmed kan sägas förtjäna att ta del av den kollektivt finansierade välfärden. Detta utgör kärnan av välfärdschauvinismen och belyser de nativistiska aspekter som är relevanta för denna studien. I Diagram 1 går det att utläsa hur svenskar tar ställning till de som nyligen anlant från Mellanöstern. Ett skifte i attityder där kan betraktas som en positiv eller negativ inställning till nyanlända som en del av det svenska folket som kan ta del av välfärden. Att invandring från Afrika och inte Mellanöstern har den mest negativa trenden bland svenskars opinion är något överraskande. Med grund i Alesina & Glaesers (2004) teori om välfärdschauvinism skulle det vara mer sannolikt att åsikter om invandring från Mellanöstern skulle ha en lägre opinion då det är härifrån den större delen av invandringen anlände från och att det skulle finnas en önskan att hålla undan välfärden från invandrare.

I Diagram 2 visas positiva och negativa reaktioner till invandring utifrån hur det föreställs påverka Sverige. Den klart tydligaste negativa reaktionen behandlade sederna som invandrare tar med sig till Sverige där en tydlig och ökande majoritet ansåg det problematiskt att många traditioner inte anpassar sig väl till svensk kultur. Det stödjer Oesch (2008) och Kymlickas (2015) syn att främmande kulturer är den bärande orsaken bakom invandringskritiska åsikter, och inte ekonomiska hot. Det kan också ses i hur de negativa åsikterna trappades upp under samtliga tre år i fråga. Det är då anmärkningsvärt att balansmättet för invandrares påverkan alltså är mycket positiv. Någorlunda i enlighet med opinion om oanpassliga seder så har balansmättet sjunkit mellan 2014 och 2016 men ökat knappt mellan de två senare åren. Det är intressant att balansmättet för påståendena på de två översta raderna indikerar en majoritet som tycker att invandring berikar den svenska kulturen och en majoritet som tycker att invandring för med sig egna kulturella uttryck som inte passar in. Det

föreslår att det finns ett betydande överlapp mellan de två åsikterna. Detta skulle kunna tolkas som att det finns en opinion för assimilering - att invandrare berikar landets kultur så länge de adopterar svenska traditioner fullt ut istället för att hålla hårt i sina gamla traditioner. Diagrammet har också en fråga som uttryckligen behandlar en koppling mellan invandring och välfärdschauvinism. Under de tre åren som undersöks så ökar åsikten att invandrare kommer till Sverige för att utnyttja välfärden. Enligt teorin om välfärdschauvinism är detta ett väntat resultat då den inhemska befolkningen ser negativt på invandrares användning av den gemensamma välfärden. Det är ett fundament till preferens för välfärdschauvinistisk policy. Trots detta så ökar opinionen för att personer som flyttar till Sverige är positivt för ekonomin. Idén att invandrare tar jobb från de som är födda i Sverige har väldigt lite stöd och är i stort sett på samma nivå 2014 och 2016. Det kan verka aningen motsättningsfullt. Tagna tillsammans så kan de tre åsikterna belysa hur svenskar ser på krigsdrabbade invandrare. Svensk välfärd ses som lockande för invandrare. Dock verkar de inte se invandrare som en ekonomisk belastning utan tvärtom. Svenskar verkar inte heller se sig själva som ekonomiska konkurrenter till invandrare. Möjligen förknippar de invandrare med en stereotyp bild av män i arbetsför ålder som arbetar inom yrkesområden de själv inte skulle vilja arbeta i. Det är dock inte en slutsats som går att dra från data presenterad här och skulle behöva en uppföljande studie.

5.2 Analys av empiri från Svensk migrationspolitisk opinion 1991-2012

Datan från den här studien ger en ögonblicksbild av hur opinionen såg ut innan flyktingmottagandet 2014 och 2015, men inte efter. Det är inte optimalt då studien jämför ett fenomen över tid. Empirin är trots det högst relevant av flera anledningar. Till att börja med så innehåller artikeln rik deskriptiv data. Utöver det så är empirin relevant tack vare det specifika sättet som Demker (2013) har strukturerat frågorna vilket ger en hög validitet i undersökande av välfärdschauvinism. Till sist så är empirin i studien användbar för att komplettera och jämföra med datan från rapporten från av Strömbäck och Theorin (2018), vilket gör den användbar trots att den 'bara' ger tillgång till en av de två tidsperioder som jämförs. I Diagram 3 är respondenterna uppdelade i två grupper utefter de som tycker att invandrare bör bevara sin nationella särart och de som vill att invandrare anpassar sig efter svensk kultur. De som är relevanta för den här studien är offentlig sektor, privatisering och beskattning. Genom att applicera teorin om välfärdschauvinism skulle man här förvänta sig att den gruppen som förespråkar en anpassning till svensk kultur skulle vara mer positiva till högre skatter och samtidigt negativa till en nedmontering av den offentlig sektorn och privatisering. Förklaring för detta har två delar. Dels att det finns en preferens för en expansiv stat och offentlig välfärd väl finansierad genom beskattning. Dels att den

expansiva välfärdsstatens tillgångar inte ska vara tillgängliga till samtliga personer i landet utan till de som ses som äkta 'infödda' medborgare. Med andra ord ska tillgången till välfärd vara diskriminerande mot de som inte är tillräckligt svenska. Att hålla kvar vid sitt gamla hemlands seder och traditioner istället för att omfamna svensk kultur, tradition, språk, etc. utgör ett typexempel på den typen av människor som bör exkluderas enligt välfärdschauvinismens logik, då de inte gör tillräckligt för att bevisa sin äkthet och därmed göra sig förtjänt av den gemensamma välfärden (Kymlicka 2015). De största procentuella skillnaderna i svar i de kategorierna var höjd beskattning med en 15 procentenheters skillnad och där är det gruppen som vill bevara invandrades nationella särart som här har ett större stöd för högre skatt. Detta går alltså emot vad man hade förväntat sig. När det kommer till privatisering av statliga företag och minskning av offentliga sektorn så har förslagen ganska lågt stöd bland båda grupperna men högre stöd hos de som vill att invandrare anpassar sig till svensk kultur. Detta går emot också teorin om välfärdschauvinism av samma anledning. Privatisering av äldreomsorg är i stort sett lika impopulärt bland både grupperna med 18 respektive 19 procents stöd. Demker säger om tabellen i rapporten:

“Stödet för särartspolitik kommer enligt tabell 3 inte från personer som är negativa till statliga ingrepp i politiken. Istället har en negativ attityd till privatisering och positiv attityd till offentlig sektor och högre skatter samband med stöd för bevarandet av invandrarnas 220 nationella tradition och kultur” (Demker, 2013, s. 220-221).

Det är alltså raka motsatsen mot teorin om välfärdschauvinism. Detta bör kanske inte vara överraskande i en större kontext man kan tänka sig att gruppen som önskar se större assimilering helt enkelt är socialt och ekonomiskt konservativa och därför vill ha en stark nationell identitet och en reducering av statligt agerande i politiken och marknaden.

I Diagram 4 visas mycket tydligt hur svenskar som önskar se större assimilering bland invandrare ser på ytterligare mottagande av nyanlända: mycket negativt. Taget tillsammans med datan från Diagram 3 är detta inte överraskande.

5.3 En komparativ förklaringsmodell

I Oesch komparativa studie om jämfört - Belgien, Frankrike, Nederländerna, Norge och Österrike - har gemensamt att de har en hög levnadsstandard, är långtida OECD-länder, EU-medlemsländer (förutom Norge som har ett speciellt förhållande till samfundet), Europeiskt integrerade ekonomier och har, till varierande grad, kosmopolitiska metropoler till huvudstäder. Ingen av dessa likheter är anledning till att Oesch jämför just dessa länder. Samtliga har högerradikala populistpartier på stark frammarsch och med representation i respektive parlament. 2008 var två år innan Sverigedemokraterna valdes in i Svenska riksdagen men överlag har Sverige samma

förutsättningar som de länder Oesch jämför. Sverige var länge relativt unikt i nord- och västeuropa att ha en riksdag utan representation för det han kallar Right-wing Populist Parties, eller RPPs (högerpopulistiska partier översatt till svenska) men är inte det längre (Demker & Odmalm, 2021). Oesch (2008) jämför olika hypoteser till ökat väljarstöd för dessa partier och finner att högerpartiernas nya klientel till stor del är arbetarklass som ser stora *kulturella hot* i invandring, inte ekonomiska hot. Dessa väljare är kritiska till multikulturalism och avfärdar lika rättigheter för utländska medborgare. Över samtliga fem länder är identitet och sammanhållning den största faktorn (Oesch, 2008, s. 350). Denna nya väljargrupp som utgör basen för den nya vågen av högerpartier i Europa har alltså välfärdschauvinistiska preferenser. Det är möjligt att den nya klientelbasen kommer utvecklas mer långsamt i Sverige, precis som det tog Sverige längre tid att få ett RPP i riksdagen. Det kan vara rötterna till en sådan utveckling som ses i Diagram 2 där det bland svenskar ses som mycket problematiskt när invandrare inte anpassar sig efter den nya kulturen de kommer till i Europa och därmed föreställs utgöra ett kulturellt hot mot den nationen de kommer till.

6 Diskussion och slutsats

Oesch (2008) studie handlar om röstningsbeteende bland arbetarklassväljare. Det leder till att den studiens förklaringsmodell inte enkelt kan tillämpas på den data som återfinns i de enkätsvaren som utgör denna studiens empiri. Det är möjligt att andra arbetarklassväljare som är kritiska till invandring men ser det som ett *ekonomiskt* problem tenderar att välja ett parti på andra änden av det politiska spektrat. Det är inte svårt att tänka sig att RPPs (med avsiktlig och medveten strategi) lockar väljare som oavsett klasstillhörighet inte bara ser invandrare som ekonomiska konkurrenter utan kulturellt skadliga för den svenska nationen. Vid ett tal kallat 'The Nordic Model' i New York 2014 sammanfattar den dåvarande statsministern Stefan Löfven den så kallade nordiska modellen som följande: "*vårt gemensamma stöd måste vara starkast när individen behöver det som mest... det är kanske den mest avgörande och grundläggande förklaringen av den nordiska modellen*" (NYU School of Law, 2014). Det är möjligt att den svenska modellen efter den nyliberala vågen misslyckats leva upp till dessa ledord vilket gett ökat missnöje och en grogrund för högerpopulism att växa i.

Mot denna studies mål att pröva teorin om välfärdschauvinism så som den uttryckts av Alesina och Glaeser (2004) är det svårt dra någon konkret slutsats. Det fanns empiri som både stödde teorin och som gick emot den. Det fanns även några motsägelsefulla fynd i empirin. För att kunna säga det fanns stöd för att acceptera

eller avslå hypotesen skulle några viktiga kriterier behöva uppnås. De skillnaderna som återfanns i opinionsmätningarna från år till år var ej särskilt stora över lag, så att de skulle kunna visa på en markant förändring och inte bara slumpmässiga opinionsfluktueringar. Det fanns en kraftig opinionsutveckling som verkade vara i enlighet med välfärdschauvinismen. Det var i svaren i Diagram 2 om invandrare som välfärdsutnyttjare men det var inte mycket annan empiri där den utvecklingen kunde ses. Det leder till det andra kriteriet. Fynden var ej konsekventa åt ett håll eller det andra. Även om opinionsskillnaderna hade varit mindre i storlek så hade det varit lättare att säga någonting konkret om teorins lämplighet om svaren konsekvent hade pekat åt att välfärdschauvinistiska preferenser antingen är utbredd eller inte. Istället var fynden till synes motsägelsefulla från den ena empiripunkten till den andra. Baserat på dessa svar i statistiken så ser jag studiens slutsats som icke övertygande. "Sammantaget visar resultaten sålunda att attityderna till invandring generellt är positiva och att de präglades av stabilitet snarare än förändring mellan 2014 och 2016" fastslår Strömbäck och Theorin (2018) om rapportens fynd. Det är möjligt att det som målades upp som en flyktingkris av media och ett jättelikt humanitärt åtagande av politiker, helt enkelt inte hade en så dramatisk påverkan hos det svenska folket överlag.

6.1 Förslag för framtida studier

Det finns en rad möjligheter att expandera på studien för att fördjupa analysen och åstadkomma ett mer definitivt, konkret svar. Till exempel skulle en studie kunna jämföra attitydskillnader till välfärdschauvinism över regioner i Sverige. Det skulle vara intressant att se en studie som ur det perspektivet jämför multikulturella områden såsom särskilda städer eller tätbefolkade regioner med områden som har färre migranter. Där hade nog stora regionala skillnader visat sig, men det hade varit en utmaning att isolera den oberoende variabeln från alla de andra faktorer som gör att de politiska skillnaderna mellan stad-landsbygd är så tydliga.

I en studie om välfärdschauvinism kan det även vara så att förtroendet sviktar och fluktuerar mellan olika välfärdsinstitutioner. Det är fullt möjligt att respondenter känner tilltro för sina pensioner men inte till skolväsendets förmåga att klara en ökad belastning. I detta fall skulle man behöva anpassa operationaliseringen utefter detta. Det kan göras genom att välja ett begränsat och sammanhängande urval av välfärdsinstitutioner. Utgår man från det överhängande 'temat' offentlig finansierad vård och omsorg som analog för välfärd så får parametrarna väljas utefter det – förtroende för äldreomsorg, sjukvård, förskola. Det kan finnas en skillnad mellan förtroendet för dessa och attityden till a-kassa eller omfördelningspolitik som annars kan vara svår att snappa upp.

Referenslista

Alesina, A., & Glaeser, E.L. (2004). *Fighting Poverty in the US and Europe* [Elektronisk resurs] *A World of Difference*. Oxford: Oxford University Press.

Arpi, I. (2015). *Jämför inte med Balkaninvandringen*. Svenska Dagbladet. <https://www.svd.se/jamfor-inte-med-balkaninvandringen>

Geddes, B. (1990). *How the Cases You Choose Affect the Answers You Get: Selection Bias in Comparative Politics*. Cambridge University Press

Cornego Bonal, L., & Zollinger, D. (2018). *Immigration, Welfare Chauvinism and the Support for Radical Right Parties in Europe*. *Euro Crisis in the Press*. LSE Blogs. <https://blogs.lse.ac.uk/eurocrisispress/2018/03/19/immigration-welfare-chauvinism-and-the-support-for-radical-right-parties-in-europe/>

Dahlberg, A. (2015). *Orkar vi öppna våra hjärtan på riktigt?* Expressen ledare. <https://www.expressen.se/ledare/anna-dahlberg/orkar-vi-oppna-vara-hjartan-pa-riktigt/>

Demker, M. (2013). *Svensk migrationspolitisk opinion 1991–2012*. SOM-Institutets Temaserie. 2013:2

Demker, M., & Odmalm, P. (2021). *From governmental success to governmental breakdown: How a new dimension of conflict tore apart the politics of migration of the Swedish centre-right*. *Journal of Ethnic and Migration Studies*. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2020.1853906>

Einerstam, S. (2015). *De reagerar på migrationsministerns utspel om boenden för flyktingar*. Sveriges Radio. <https://sverigesradio.se/artikel/6295853>

EUI TV. *Will Kymlicka on Welfare Chauvinism*. YouTube, 4 Feb. 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=H6UAgHIIWTQ>.

European Election Database. *Sweden - Political Parties*. Norsk senter for forskningsdata. https://o.nsd.no/european_election_database/country/sweden/parties.html

Forsberg, I. (2016). *Invandring är den viktigaste samhällsfrågan tycker svenskarna*. Sveriges Radio. <https://sverigesradio.se/artikel/6414833>

Hainmueller, J., & Hopkins, D. (2014) *Public Attitudes Toward Immigration*. Vol. 17:225-249. *Annual Review of Political Science*.

Harding, S., & Norberg, K. (2005). *New Feminist Approaches to Social Science Methodologies: An Introduction*. 30(4), 2009–2015. *Signs*. <https://doi.org/10.1086/428420>

Jackson, L. M. (2011). *The psychology of prejudice: From attitudes to social action*. American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/12317-000>

Malhotra, N., & Newman, B. (2017). *Explaining immigration preferences: Disentangling skill and prevalence*. *Research and Politics*.

Migrationsverket. (2021). *Vad betyder orden?* <https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/For-dig-som-ar-barn-och-har-sokt-asyl/Vad-betyder-orden.html>

NYU School of Law. (2014). *The Nordic Model of Social Democracy: A Conversation with Swedish Prime Minister Stefan Löfven*. YouTube, 21 Nov. 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=XRiE0ib-sjM>.

Oesch, D. (2008). *Explaining Workers' Support for Right-Wing Populist Parties in Western Europe: Evidence from Austria, Belgium, France, Norway, and Switzerland*. Jun., 2008, Vol. 29, No. 3 (Jun., 2008), pp. 349-373. Sage Publications, Ltd.

Orrenius, N. (2014). *Den leende nationalismen*. *Dagens Nyheter*. <https://www.dn.se/nyheter/politik/den-leende-nationalismen/>.

SCB. (2021). *Asylsökande under året efter medborgarskapsland och kön. År 2002 - 2020*. Statistiska Centralbyrån. <https://www.statistikdatabasen.scb.se/>

SCB. (2021). *Statistik Om Invandring – Frågor Och Svar*. Statistiska Centralbyrån, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/produktrelaterat/Fordjupad-information/statistik-om-invandring---fragor-och-svar/>.

SCB. (2021). *Utländska medborgare efter region, ålder i tioårsklasser och kön. År 1973 - 2020*. <https://www.statistikdatabasen.scb.se/>

Sherif, M. (1966). *The psychology of social norms*. Harper Torchbooks.

Strömbäck, J., & Theorin, N. (2018). *Attityder till invandring. En analys av förändringar och medieeffekter i Sverige 2014–2016*. Delmi. Rapport 2018:4.

Tajfel, H. (1970). Experiments in Intergroup Discrimination. Vol. 223, No. 5 pp. 96-103. Scientific American.

Teorell, J. & Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

TV4 Nyheterna (2014). *Attacken i riksdagen: "Du är inte min talman" - Nyheterna (TV4)*. Youtube. 18, Dec, 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=9KvBNoJXrb4>

Valmyndigheten (2019). *Valresultat 2014*.
<https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2014/valresultat.html>.

UNHCR (2021) *UNHCR Master Glossary*.
<https://www.unhcr.org/glossary/#asylum-seeker>.